

епохи був різним. Порівняння контрастних за настроєм творів сприяє більш виразному розумінню специфіки кожного засобу музичної виразності.

Музика не виражає в прямому сенсі свої ідеї, і тому образ композитора та його осягнення можуть виникнути у свідомості слухача через те світовідчуття, яке він передає у своїй музиці. Найкраще образ автора пізнається через розуміння стильових особливостей музики того чи іншого композитора. Система засобів виразності і прийомів, що знаходять своє узагальнення в стилі, передає і світовідчуття композитора, і особливості епохи, у якій він творив, і його світогляд. Глибоко проникнути в ідеї творів мистецтва можливо лише через бачення в цьому творі чогось значущого для себе, того, що відповідає внутрішнім потребам; якщо вдається досягти співвідношення твору, нехай навіть написаного у віддалені часи, з духовним світовідчуттям слухача сьогодення. Можливістю такого співвідношення найбільшою мірою володіє класична музика.

Л. В. Шемет

ОСОБЛИВОСТІ ЕВОЛЮЦІЇ ВИКОНАВСТВА НА ГАРМОНІКАХ У КИТАЙСЬКІЙ МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ ХХ — ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

В умовах глобалізаційних та інтеграційних перетворень, якими позначене сьогодення, активної міжкультурної комунікації проблемне поле сучасних досліджень у вітчизняному мистецтвознавстві постійно розширюється. Цікавим у цьому плані є вивчення східних музичних культур, зокрема китайської.

Серед європейських музичних інструментів, що на межі ХІХ–ХХ ст. почали поступово впроваджуватися в музичну культуру Китаю, зокрема у сферу аматорського та професійного музичного мистецтва, чільне місце посідають гармоніки, прототипом створення яких вважається китайський духовий орган «шен». Цей процес здійснювався шляхом запозичення й асиміляції різних видів гармонік упродовж ХХ — початку ХХІ ст., культивування на китайському ґрунті азійських, європейських, американських та латиноамериканських музичних традицій, академізації мистецтва гармоністів, формування професійної виконавської школи. Його специфіка була обумовлена особливостями історико-культурного розвитку Китаю: прямим впливом історичних, соціальних, політичних чинників, характером взаємодії національних культурних традицій із традиціями європейського музичного академізму, сучасними мультикультурними тенденціями.

Найбільше розповсюдження в інструментальній традиції Китаю отримали губні гармоніки (діатонічні, хроматичні, тремоло), клавішний та кнопковий акордеон, які яскраво представлені у сольному, ансамблевому та оркестровому виконавстві. Популяризація бандонеону обумовлена, передусім, зростанням інтересу до творчості А. П'яццоллі і започаткованого ним стилю «Nuevo Tango». У процесі історичного розвитку склались певні традиції музикування, сформувалась відповідна виконавська естетика.

Міцним підґрунтям еволюції виконавського мистецтва гармоністів від інструментальних форм аматорської творчості до високопрофесійного музичного мистецтва європейського типу стало використання губних гармонік, акордеонів у різних формах політичної пропаганди та культурно-просвітницької

діяльності, розширення географічних меж їх побутування, організація професійних об'єднань музикантів, становлення та розвиток національного фабричного виробництва інструментів, формування системи спеціальної освіти виконавців на різних видах гармонік, розгортання фестивально-конкурсного руху, здійснення постійних міжкультурних контактів та обміну досягненнями у галузі концертного виконавства і педагогіки, створення оригінального репертуару для різних видів гармонік китайськими музикантами-виконавцями та професійними композиторами, народження музичних династій, де кожне покоління зробило свій вагомий внесок у розвиток академічних традицій виконавства, реалізацію креативних проєктів, зміцнення позицій китайської виконавської школи на світовому рівні.

Аналіз динаміки виконавства на різних видах гармонік виявив інтенсивний характер його розвитку в напрямі активного введення нових, більш досконалих стосовно тембрових якостей і технічних можливостей конструктивних моделей у концертну та педагогічну практику, формування базових основ виконавської майстерності відповідно до канонів європейського академічного мистецтва, поглиблення творчих засад сольного, ансамблевого та оркестрового виконавства, загального піднесення мистецького рівня музикантів, перспективного розширення жанрово-стильових меж репертуару завдяки численним перекладенням, оригінальній композиторській творчості представників різних національних шкіл, зокрема і китайської, збільшення частки естрадно-джазової, популярної, рок-музики, пошуку шляхів виходу за межі елітарного мистецтва до широкої аудиторії.

С. О. Сватковський, Т. В. Белорус

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА В КЛАСІ СОЛЬНОГО СПІВУ

В умовах відродження української національної культури і освіти на початку ХХІ ст. пріоритетного значення набувають тенденції оновлення художньо-естетичного навчання і виховання особистості.

Дослідження історії й сьогодення вітчизняного вокального навчання та виконавства — одне з важливих завдань викладачів із постановки голосу й сольного співу. Адже відповідаючи вимогам часу, метою сучасного вокального навчання в колективах є формування вокальної культури, яка має незаперечний вплив на загальний розвиток вітчизняної культури. Вагомий акцент при цьому ставиться на вивченні репертуару в контексті музичного виконавства.

Внутрішня повна фізична воля виконавців є головною умовою співу. Співак повинен мати прямий і вільний корпус, розправлені плечі, пряме положення голови, випрямлені коліна, ноги з опорою на п'яти. Руки повинні спокійно лежати на колінах.

М'язи обличчя, шиї, плечей також мають бути у спокійному стані. Ідеальним положенням співака при співі вважається положення стоячи. Однак, з огляду на тривалість репетицій і, як наслідок, — виникнення фізичної перевтоми співаків, заняття проводяться в положенні сидячи. Деякі керівники різноманітять положення корпусу. Наприклад, розспівують ансамбль стоячи, а нові твори — сидячи. Готовий репертуар проспівують виключно стоячи.